

Raadsvoorstel

Opsteller
Ruis, Arno

Vergadering van
19 september 2023

Kenmerk
Z/23/060621 / D/23/117662

Portefeuillehouder
Mariëtte Pennarts-Pouw

Portefeuille
Recreatie en toerisme

Onderwerp
Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028

Samenvatting

In het collegewerkprogramma is afgesproken dat er in 2023 een nieuwe Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028 wordt opgesteld in afstemming met externe partners om ons toeristisch-recreatieve aanbod en de verbinding te versterken (4.4.1). Het in 2016 vastgestelde Koersdocument Recreatie en Toerisme 2016-2022 is verlopen en de koers dient aangepast te worden aan relevante ontwikkelingen en opgaven in beleid en markt. Hiertoe is inmiddels een Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028 opgesteld. Vanuit analyse van de Woerdense situatie is op basis van inhoudelijke principes een visie geformuleerd voor zowel recreatie en toerisme als voor marketing (citymarketing). Er is hierbij goed gekeken hoe recreatie en toerisme meerwaarde kunnen bieden voor erfgoedbeleving (zoals bijdrage aan extra inkomsten en meer publieksbereik) en natuurbeleving (zoals bijdrage aan vergroten van toegankelijkheid landelijk gebied en meer publieksbereik). Vervolgens is in de agenda een uitwerking gemaakt in beleidsthema's en projecten. De raad wordt gevraagd de voorliggende Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028 vast te stellen.

Gevraagd besluit

1. De Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028 vast te stellen.
  2. In te stemmen met de harmonisering van de tarieven toeristenbelasting naar het provinciaal gemiddelde per 1 januari 2025.
  3. Kennis te nemen van de bijgevoegde reactiematrix met zienswijzen van de inspraakronde en de wijze waarop de reacties zijn verwerkt in de voorliggende beleidsagenda.
-

Inleiding

Brede afstemming met bewoners, ondernemers en organisaties

Omdat recreatie en toerisme en de leefbaarheid van bewoners steeds belangrijkere thema's worden, is het van belang dat naast ondernemers en organisaties, inwoners vroegtijdig zijn betrokken. Zo is eerder verzamelde input van bewoners over recreatie en toerisme in het kader van de Omgevingsvisie benut. Verder maken we gebruik van het digitale bewonersplatform Denk Mee Woerden waarop we een enquête hebben uitgezet om input te vergaren. In een themasessie, waar iedereen welkom was, hebben we onze hoofdlijnen van het beleid gepresenteerd en reacties verzameld van ondernemers, organisaties en inwoners.. Deze opzet zorgt voor een brede afstemming binnen het maatschappelijk veld.

Perspectief 2030-bestendig

Het landelijke *Perspectief 2030* (uit 2018) van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC), dat door regionale partners (provincie Utrecht, Woerden Marketing en andere organisaties) is omarmd, benadrukt het belang van inhoudelijke keuzes voor passend bezoek bij een stad en een brede welvaartsbenadering. *Waardevol Toerisme* (2019) is

een ander relevant landelijk advies van de Raad voor de Leefomgeving (RLI) dat meer zicht geeft op het proactief sturen van bezoek en vroegtijdig aandacht voor bezoek en de leefbaarheid van bewoners. Het advies geeft handige instrumenten voor gemeenten om het Perspectief 2030 toe te passen. De landelijke *Leidraad Bestemmingsmanagement* (2022) tot slot geeft een handige checklijst van de mogelijke stappen in de toepassing van de brede welvaartsbenadering. Alle drie de genoemde kaders zijn betrokken in de uitwerking van het nieuwe voorliggende gemeentelijke beleid voor recreatie en toerisme.

Ruimtelijk beleid, brede welvaartsbenadering en positieve gezondheid leidend

Behalve de *Omgevingsvisie* als ruimtelijk moederdocument zijn twee andere gemeentelijke kaders leidend voor onze toeristisch-recreatieve agenda: het *Economisch Actieplan 2022-2030* en de *Startfoto Maatschappelijke Agenda 2023-2026*. Uitgangspunt van ons *Economisch Actieplan 2022-2026* is brede welvaartsontwikkeling. Brede welvaartsontwikkeling richt zich op het bereiken van een samenleving met gelijke kansen, een duurzame leefomgeving en voldoende economische groei om die brede welvaart mogelijk te maken. In de *Startfoto Maatschappelijke Agenda 2023-2026* ligt de nadruk voor de gemeente Woerden op het bevorderen van positieve gezondheid van inwoners. Dit is het vermogen van de mens om zich aan te passen en eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Naast deze drie kaders als vertrekpunt, hebben we ook inhoudelijk afstemming gezocht met het nieuwe Binnenstadskader (dat in voorbereiding is), de lokale inclusie agenda Iedereen Doet Mee, het nieuwe erfgoedbeleid, het sportbeleid, gebiedsontwikkelingen, fietsmobiliteit, duurzaamheid en bredere samenwerkingen zoals in het Groene Hart (NOVEX) en in Utrecht Region. Hierdoor zijn er geen dubbelingen met andere beleidsdomeinen, versterkt de voorliggende agenda andere opgaven en krijgt het voorliggende toeristisch-recreatieve beleid een duidelijke aanvullende positionering.

Regionaal samenwerken belangrijk

Door versterking van de regionale samenwerking willen we onze Woerdense doelen op gebied van recreatie, toerisme en groen uit deze agenda bereiken. De provincie Utrecht biedt binnen het *Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme 2022-2025* samenwerkingsprojecten die kansrijk zijn voor Woerden. Door het gemeentelijke beleid aan te sluiten op dat van het Groene Hart, regionale toeristische samenwerkingen zoals Cheese Valley, Visit Utrecht Region) te benutten en kennis te delen met onze partners kunnen extra middelen en inzichten beschikbaar komen. Het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) van de U10 en Groen Groeit Mee (convenant) zijn andere belangrijk regionale kaders, net als deelname aan Recreatieschap Stichtse Groenlanden, Routebureau Utrecht en de samenwerkingstafel met Alphen aan den Rijn en Gouda (AGW). In het voorliggende beleid denken we de regionale partners nog beter te kunnen benutten. Samen staan we immers sterk. Zo kunnen we tot aanvullende uitvoeringsprojecten komen.

Participatieproces

De beleidsagenda is in afstemming met organisaties/ondernemers en bewoners opgesteld (interviews, externe klankbordgroep en thema-avond met belanghebbenden/raadsleden/bewoners). Bovendien is met inzet van het platform Denk Mee Woerden kwalitatieve input vergaard van bewoners over aandachtspunten voor nieuw toeristisch-recreatief beleid in de gemeente Woerden. Vervolgens is een concept vrijgegeven voor inspraak en zijn de 16 reacties die hieruit voortkwamen verwerkt in de voorliggende versie ter besluitvorming.

Wat willen we bereiken

Ambitie voor 2028

Als stip op de horizon voor het jaar 2028 zien we Woerden als een aantrekkelijke sociale en duurzame toeristisch-recreatieve gemeente voor bewoners en bezoekers. Naast aandacht voor de economische impact heeft Woerden zich dan nadrukkelijk ontwikkeld als sociale toeristisch-recreatieve gemeente. We willen graag het persoonlijke en kleinschalige van Woerden en zijn kernen benutten. Bezoek is hierdoor passend bij het ritme van de eigen inwoners. Dit betekent dat we niet willen inzetten op massatoerisme of grootschalige ontwikkelingen, maar op passend, waardevol bezoek.

Er is relatief veel aandacht voor inclusie en toegankelijkheid voor iedereen. Nog steeds bestaat een goede balans tussen het bezoek en de leefomgeving: er zijn geen negatieve effecten van toerisme op de leefomgeving te bespeuren. We zetten in op meer recreatiegroen, omdat dit goed is voor de gezondheid van mensen en tevens de biodiversiteit kan versterken. We willen ons hardmaken om groene en blauwe recreatieruimte te laten meegroeien met rode (gebouwde) voorzieningen. Buitenrecreatieactiviteiten zoals wandelen, fietsen en elektrisch) varen hebben blijvend onze aandacht. Het aantal banen in recreatie en toerisme zal in 2028 eveneens zijn toegenomen en er zullen nieuwe aantrekkelijke recreatieve en commerciële vrijetijdsvoorzieningen worden gerealiseerd om te kunnen voorzien in de behoeften van de nieuwe inwoners. De gemeente Woerden heeft geprofiteerd van de opkomst van zakelijke ontmoetingsfuncties voor congressen, trainingen en events. Het verblijfsaanbod is in 2028 diverser ontwikkeld en hierdoor voor verblijfs gasten

aantrekkelijker geworden.

Meervoudige doelstelling

Recreatie en toerisme zorgen in 2028 nog meer dan voorheen voor aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen en brengen ondernemers brood op de plank. Tegelijkertijd is recreatie ook van grote waarde voor de eigen inwoners: wandelen, fietsen, varen en andere vrijetijdsactiviteiten in een aantrekkelijke groenblauwe omgeving zijn goed voor de gezondheid en dragen bij aan een vitale levensstijl. Doorvertaling van de ambitie naar een doelstelling levert op dat recreatie en toerisme de komende jaren:

---

1. Op een duurzame economische manier groeien in aantal toeristisch-recreatieve banen, bestedingen, met nieuwe vrijetijdsvoorzieningen én de aantrekkelijkheid van Woerden als woon- en werkgemeente versterken.
2. Het welbevinden en een goede gezondheid van mensen stimuleren en daarnaast andere maatschappelijke waarde opleveren, zoals meer duurzame vrijetijds mobiliteit, ontmoetingen voor iedereen, het beleefbaar maken van cultureel erfgoed en natuurbeleving.
3. Koppelkansen benutten van de transitie van het landelijk gebied en daarmee de landbouw door op een positieve manier de beleefbaarheid van het boerenleven en toegankelijkheid van het landelijk gebied te ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen

De beleidsthema's waaraan we in de samenwerking met onze partners prioriteit willen geven zijn:

- Recreatie voor iedereen
- Duurzame waterrecreatie
- Beleefbaar erfgoed
- Beleefbaar boerenleven
- Variatie in verblijfsconcepten
- Duurzaam zakelijk toerisme

Voor het thema Beleefbaar erfgoed geldt dat we vanuit het voorliggende beleidsdomein win-win effecten kunnen bereiken, zoals extra inkomsten voor musea en monumenten en meer publieksbereik. Dit werkt versterkend op het lopende cultuur- en erfgoedbeleid. Binnen het thema Variatie in Verblijfsconcepten zien we onder andere ruimte voor nieuwe verblijfsaccommodaties, zoals een hotel, Airbnb's en camperplekken. De beleidsthema's zijn uitgewerkt naar concrete projecten (zie hoofdstuk 6 van de beleidsagenda). Hierin zijn de koppelingen met andere domeinen te vinden, welke beleidsinstrumenten we inzetten en met welke partners we samenwerken (inclusief de trekkersrol per project). Ook hebben we hierbij aangegeven aan welke social development goals (SDG's) we willen bijdragen.

Voor de eerste jaren 2023 en 2024 geven we in de uitvoering prioriteit aan de thema's Recreatie voor iedereen en Beleefbaar erfgoed.

Argumenten

1.1 De huidige koers voor recreatie en toerisme is niet meer actueel.

Het in 2016 vastgestelde document Koers voor Recreatie en Toerisme 2016-2022 is verlopen. De koers dient te worden geactualiseerd aan de hand van relevante ontwikkelingen in beleid en markt.

1.2 De nieuwe beleidsagenda betreft thema's van deze tijd en is integraal van opzet.

De voorliggende Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028 geeft een analyse van de huidige issues en opgaven, geeft inhoudelijk richting aan de keuzes die passen bij de gemeente Woerden en voert aan de hand van beleidsthema's projecten uit. Hierbij is een integrale opzet gehanteerd vanuit een brede welvaartsbenadering. Dit betekent naast economische impact ook aandacht voor ecologische en sociale impact van recreatie en toerisme. Hierbij is een koppeling gemaakt met de social development goals (SDG's). Recreatie en toerisme kunnen hiermee gericht bijdragen aan positieve gezondheid, het beter beleefbaar maken van de landbouw en drager zijn voor cultureel erfgoed.

1.3 De nieuwe beleidsagenda benut de kansen van meer samenwerking.

Er is aandacht voor meer samenwerking, bijvoorbeeld in Groene Hart-verband (met gemeenten Gouda en Alphen aan den Rijn), met de provincie Utrecht, binnen Utrecht Region-verband, in de regionale routenetwerken van het Routebureau en de samenwerking binnen Recreatieschap Stichtse Groenlanden (met andere gemeenten en Staatsbosbeheer).

2.1 Verhoging van de toeristenbelasting zorgt voor meeropbrengst ter dekking van toeristisch-recreatieve projecten

Door de tarieven voor de tarievenbelasting op dezelfde lijn van het provinciaal gemiddelde te brengen (harmonisatie), ontstaat ruimte om de projecten uit de agenda te financieren. De verhoging van de toeristenbelasting leidt tot een eerlijker speelveld, omdat we een verschil maken tussen een lager tarief voor kampeermiddelen en een hoger tarief voor de overige logiesvormen, waarin hotels, B-en-B-aanbieders en Airbnb gelijk worden behandeld.

3.1 Inspraak vergroot het draagvlak voor beleid

Er is ruime aandacht geweest voor inspraak tijdens het opstellen van de agenda. Hiermee vergroten we het draagvlak voor het gemeentelijk beleid.

Kanttelingen, risico's en alternatieven

Niet van toepassing

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Uitvoering vindt plaats binnen de financiële kaders. Voor het uitvoeringsjaar 2024 willen we het restantbudget van € 25.000 uit het incidentele budget van 2023 overhevelen naar 2024. Zoals toegelicht in hoofdstuk 7 Organisatie en Financiën van de beleidsagenda willen we per 1 januari 2025 de tarieven toeristenbelasting afstemmen op het provinciaal gemiddelde. Dit betekent een aanpassing van € 1,60 (tarief 2023) naar € 2,44 (tarief 2025) per overnachting per persoon voor hotels en vergelijkbare logiesvormen pensions, Bed-en-Breakfast-aanbieders/Airbnb's en een bijstelling van € 1,21 (tarief 2023) naar € 1,48 (tarief 2025) voor overige logiesvormen voor campings en vakantiewoningen. Jaarlijks bezien we in hoeverre een verdere aanpassing nodig is. Door de harmonisering van de tarieven toeristenbelasting naar het provinciaal gemiddelde kunnen we de meeropbrengsten uit onze toeristisch-recreatieve sector (gedeeltelijk) bestemmen voor de ambities zoals verwoord in de beleidsagenda en die we met de sector hebben. Indien er voor projecten aanvullend budget nodig is, zullen we dit ter besluitvorming aan de raad voorleggen.

Communicatie

Na besluitvorming wordt een persbericht verstuurd en worden belanghebbenden, ondernemers en bewoners die input hebben geleverd geïnformeerd over het besluit.

Vervolproces

Na besluitvorming in de raad volgt uitvoering van de toeristisch-recreatieve projecten, zoals verwoord in hoofdstuk 6 Beleidsthema's en Projecten van de beleidsagenda.

Bevoegdheid raad

Artikel 147, tweede lid, juncto artikel 108, eerste lid, van de Gemeentewet.

Bijlagen

- Agenda Recreatie en Toerisme 2023-2028: Z/23/060621 en D/23/118863
- Reactiematrix zienswijzen: Z/23/060621 en D/23/118864
- Raadsbesluit: Z/23/060621 en D/23/118866